

ትሑት መመዘኛዎች ኣፈፃፀማ ስራሕ

ምክልኻል ብዝሕ ስራሕተኛታትና ዝግበር ስታዊ ብዝበዛን ዓመፅን (MOS-PSEA)¹

እዚ ትርጉም ተዳልዮ ዘሎ ብ Social Development Direct ከምኡ'ውን ብ Translators without Borders ንሓበሬታ ጥራይ ዝግለጸን ንጸር ዝኾነ ብላይ.ኤ.ኤስ.ሲ. ውሕስነት ከኸውን ዘይኸለል እዩ። እቲ እንኮ ወግዓዊ መግለጺ ብእንግሊዘኛ ጥራይ ኢዩ ዝርከብ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ኣይ.ኤ.ኤስ.ሲ. ኣብ [Minimum Operating Standards - Protection from Sexual Exploitation and Abuse by own Personnel](#)።

ብዝሕ-ስራሕተኛታትና ንዝበፀሕ ስታዊ ብዝበዛን ዓመፅን (PSEA) ምክልኻል ንክንገብር፣ ንPSEA (MOS- PSEA) ዝምልከት ጉጅለ ትሑት መመዘኛዎች ኣፈፃፀማ ስራሕ ምክባር ኣድላዩ እዩ። MOS-PSEA፡ ብቐዲ ናይቲ ኣገባብ ምክባር'ቲ ኣዝዩ ፍሉጥ ዝኾነ ንድሕነት ስራሕተኛታት ተባሂሉ እተዳለወ ትሑት መመዘኛዎች ኣፈፃፀማ ስራሕ ጸጥታ (ወይ MOSS) እተዳለወ ኮይኑ፡ ስርዓት ሕቡራት ሃገራት ድማ ኩላን ትካላት፡ ድሕነት ስራሕተኛታትን ዝሕልዎሉ ሓበራዊ ጉጅለ ረጃኣታት ከምዝህልዎን ዘገድድ እዩ።

MOS-PSEA እንታይ እዩ?

MOS-PSEA፡ ኣብዞም ዝስዕቡ እተሞርኮሰ እዩ፡

1. ብስራሕተኛታት ሕቡራት ሃገራትን ዘይ-ሕቡራት ሃገራትን ዝወፀ መግለጺ ሓላፍነት ምጥፋእ ስታዊ ብዝበዛን ዓመፅን፡ ነሐሰ 2008
2. ብስራሕተኛታት ሕቡራት ሃገራት፣ ንትርፈ. ዘይተጣየሹ ትካላት (NGO) ፣ ኣህጉራዊ ቤት ፅሕፈት ስደተኛታት (IOM) ከምኡ-ውን ኣህጉራዊ ፈደረሽን ቀይሕ መስቀልን ወርሕን (IFRC) ንዝካየድ ምክልኻል ስታዊ ብዝበዛን ዓመፅን ዝምልከት ዓለምለኸዊ ገምጋም፡ ሓምሌ 2010
3. ምስ ስታዊ ብዝበዛን ዓመፅን ዝተሓሰሰ ሽዱሽተ ኣዝዮም ኣገደስቲ መትከላት IASC ሰኔ 2002

ቀንዲ ባእታታት MOS-PSEA እንታይ እዮም?

እዮም ኣርባዕተ ዓምድታት ህሉው ስራሕተኛ PSEA ንኣገባብ ኣካዪዳ ዝምልከት መቐን ስራሕ ዝሓዙ እዮም። እዚ እም ድማ፡

1. **ምሕደራን ምውህሃድን፡** ውፅኢታዊ ምምዕባልን ትግባረን ፖሊሲ፣ መደባት ምትሕግጋዝ፣ ንPSEA እተወፈየ ክፍሊ / እተወፈየ ናይ ኣተኩሮ ኣሃዳ።
2. **ተሳታፍነትን ደገፍን ማሕበረሰብን፡** ካብ ዋና/ማእከላይ ቤት ፅሕፈት ንጥፊታት ናብ ዝካየዱሉ ቦታታት ዝግበር ውፅኢታውን ኣጠቓላልን ርክብ (ሀ) ብዛዕባ PSEA ዝምልከት ንቕሓት ተጠቀምቲ ንምብራኽ እንታይ ከምዝግበር፣ ከምኡ-ውን (ለ) ኣብ ማሕበረሰብ እተሰረተ ውፅኢታዊ ኣገባባት ጥርዓናት ብኸመይ ከምዝትግበር።
3. **ምክልኻል፡** ብዛዕባ SEA ዝምልከት ኣብ ውሽጢ ስራሕተኛታት ምብራኽ-ንቕሓት ንክህሉ ዝግበር ውፅኢታውን ኣጠቓላልን ኣገባባት፣ ውፅኢታዊ ምቕፃር ስራሕተኛታትን ምሕደራ ብቐዓት ስራሕተኛታትን።
4. **መልሰ-ግብሪ፡** ኣገባባት ውሽጣዊ ጥርዓናትን ምርመራታትን ምህላምም ምርግጋፅ።

¹ MOS፡ ኣብ መንጎ ኣባላት IASC PSEA TaFo ምዝርርራብ ተኸይድሉ እዩ፣ እቲ ሰነድ እናተጠናኸረ ዝኸይድን፣ እዋናዊ ኣተሓሳስባ ጥምር ሓይልታት ድማ ኣበይ ኩነታት ከምዘሎ ዘንፀባርቕ እዩ።

	ትሑት መመዘኔታት ኣፈፃፀማ ስራሕ PSEA	ቀንዲ መመልከቲታት
1	ውፅኢታዊ ምምዕባልን ትግባረን ፖሊሲ	<ul style="list-style-type: none"> • ንፍፃምታት SEA ዘጠቓልል መመዘኔታት ተግባራት ዝገልጽ ፖሊሲ ኣሎ፣ ነዚ ፖሊሲ ዘተግብር ውጥን ስራሕ ድማ ተዳልዩ ኣሎ። • እዚ ፖሊሲ/መመዘኔታት ባህርያት ንዘለዉ ስራሕተኛታትን ላዕለዎይ ምምሕዳርን (ኣብ ማእከላይ ቤት ፅሕፈትን ንጥፈታት ኣብ ዝካየዱሉ ቦታታትን) ብተደጋጋሚ እዋናት (ኣብ ግዜ ምቕባል ሓደሽቲ ስራሕተኛታትን ንመዘኻኸሪ ተባሂሉ ኣብ ዝካየድ ስልጠናታትን ዝኣመሰሰ) ተሞሪኦ እዩ።
2	ስምምዓት ምትሕግጋዝ	<ul style="list-style-type: none"> • ፀብፃብ SG (ST/SGB/2003/13) ወይ ንዕኡ ዝምልከት ደንቢታት ትግባራ ኣብ ሓፈሻዊ ኩነታት ውዕል ተጠቓሊሉ ይርከብ። • እቶም ኣብ መደባት ምትሕግጋዝ ምስ ትካል ስምምዕ ዝገብሩ ኣካላት ወይ ውልቀሰባት፣ ብዛዕባ መመዘኔታት ፖሊሲ ኣፍልጦ ከምዘለዎምን ብእኡ ከምዝምእዘዙን ዝገልጽ ናይ ጽሑፍ ስምምዕ ከምዘቐርቡ ዝገብር ኣገባብ ኣብ ስራሕ ይውዕል ኣሎ።
3	ንPSEA እተወፈየ ክፍሊ / እተወፈየ ተወካሊ ኣሃዱ	<ul style="list-style-type: none"> • እዚ እተወፈየ ክፍሊ/ዝተወከለ ኣሃዱ ኣብ ምምዕባልን ትግባረን ፖሊሲን ንጥፈታትን PSEA ሓፈሻዊ ሓላፍነት ኣለዎ። • እዚ ሓላፍነት እተሰከመ ክፍሊ/ዝተወከለ ኣሃዱ ኣብ ምዕባል PSEA ዘተኮረ ፀብፃብ፣ ብመገዲ ላዕለዎይ ናይ ኣተኩሮ ኣሃዱ PSEA ኣቢሉ ናብ ላዕለዎይ ምምሕዳር ብስሩዕ ክቐርብ ግዴታ ኣለዎ። • እቶም ንPSEA ዝከታተሉ ኣባላት ስራሕተኛታትን ኣብ መግለጺ ስርሖም፣ ገምጋም ብቐዓት ስርሖም ወይ ከምኡ ኣብ ዝኣመሰሉ፣ ንPSEA ዝምልከት ወግዓዊ ሓላፍነት ኣለዎም። • ስርዓቱ ዝሓለወ ስልጠና PSEA ወሲዶም ኣለዉ፣ እቲ ንPSEA ዝሰርሑሉ ግዜ ድማ ማዕረጊቲ ህሉው ኩነታት'ቲ ውድብ ዝጠልቦ መጥን ትግባረ እዩ።

	ትሑት መመዘኛዎች አፈፃፀማ ስራ ስር PSEA	ቀንዲ መመልከቲታት
4	<p>አብ PSEA ኣተኩሩ ብዛዕባ ዝካየድ ምዕባይ ንቕዓት ንዝህሉ ትፅቢታት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ካብ ዋና/ማእከላይ ቤት ፅሕፈት ናብ ንጥፈታት ዝካየዱ ቦታታት ዝግበር ውጽኢታውን ኣጠቓላልን ርክብ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ዋና/ማእከላይ ቤት ፅሕፈት፡ ብዛዕባ PSEA ኣተኩሩ ዝካየድ ምዕባይ ምብራኽ ንቕዓት ተጠቀምቲ ዝምልከት ትፅቢታት (ንመምዘኛታት ትግባረን ኣገባባት ፀብፃብን ውድብ ዝምልከት ሓበሬታ ዘጠቓለለ) ብዝርዝር የመሓላልፍ። • ዋና/ማእከላይ ቤት ፅሕፈት፡ ኣብ ንጥፈታት ምብራኽ ንቕዓት ተጠቀምቲ ንክጥቀሙሉ ኣብነታት መሰረተ ጽሑፋትን ምብራኽ ንቕዓት ዘሳልጡ ስራሕቲ ዘርጊሑ ይርከብ።
5	<p>ንግዳያት ሓገዝ ዘጠቓልል ኣብ ማሕበረሰብ እተመሰረተ ውፅኢታዊ ኣገባባት ጥርፍን (CBCM)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ዋና/ማእከላይ ቤት ፅሕፈት ኣብያተ-ፅሕፈታት ኣብ ማሕበረሰባዊ እተመሰረተ ኣገባባት ጥርፍን ንክሳተፉ ምስተን ኣብ ባይታ ንጥፈታት ዘካይዱ ድማ ብሓባር ንክሰርሑን ዘለውዎ ፍሉይ ቦታ ክርድእዎን የተሓሳስብ። • ኣብ ማሕበረሰባዊ ተሳታፍነት ኣተኩሮ ብምሃብ ምስ ኩነታት ባህላዊ ኩነታት ንክትግበር፡ ንCBCM ብኸመይ ከምዝዳሎ ዝሕብር መምርሒን ንጥፈታት ኣሎ እዩ። • ኣብ ክትትልን ገምጋምን ኣገባባት ጥርፍን ዘተኮረ ኣገባብ ኣሎ። • እቲ ውድብ ኣብ ቀረብ ሓገዝ ግዳይ ዘተኮረ መምርሒ ብፅሑፍ ኣዳልዩ ኣሎ።
6	<p>ውፅኢታዊ ቐፃር ስራሕተኛታትን ምሕደራ ብቕዓት ስራሕን</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ኩሎም ሕፁያት ናብ ስራሕ ቕድሚያ ምእታዎም ኣብ ውዕሎም ደንቢ ትግበራ ክፍርሙ ከምዘለዎም፡ እቲ ውድብ ክረጋግፅእለዎ። • ነፍሰወከፍ ውድብ ኣቐዲሙ ንዘጋጠመ ሕግቕ ጠባይ ንምፍታሽን ንምእራምን ንእተዳለወ ስርዓት ንኸመሓይሽን እተወፈየ እዩ። • እቲ ቁፅፅርን ገምጋማት ብቕዓትን ስራሕን ንPSEA ኣብ ዘጠቓልል ስልጠናታት ደንቢ ትግበራ (ወይ ንዕኡ ዝእመሰለ) ንክሳተፉ ደገፍ ምሃብ ዘካተተ እዩ። • እቲ ኣብ ልዕሊ ላዕሊ ወይ ምምሕዳር ዝካየድ ገምጋማት ብቕዓት ስራሕ ንይታዊ ብዝበዛን ዓመፅን ዝከላኸልን ንትግባረ ST/SGB/2003/13 ወይ ደንቢ ትግበራ ዘጠናኸርን ሃዋህው ንኸፈጥሩን ደገፍ ምሃብ ዘጠቓልል እዩ።

	ትሑት መመዘኛታት ኣፈፃፀማ ስራሕ PSEA	ቀንዲ መመልከቲታት
7	<p>ኣብ SEA ዘተኮረ ምብራኽ ንቕሓት ኣብ ውሽጢ ስራሕተኛታት ንክህሉ ውፅኢታውን ኣጠቓላልን ኣገባባት ተዳልዩ ኣሎ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ስራሕተኛታት፡ ኣብ መምዘኛታት ትግባረ ዘተኮረ ዓመታዊ መዘኻኸሪ ስልጠና ይውሃቡ፣ ጥርፃናት ብዛዕባ ዝቐርቡሉ ኣገባባት ይምሃሩ፣ ከምኡውን ንዘጋጠመ ሕማቕ ጠባያትን ሳዕቤናት ምጥሓስ ዘገባቡ መመዘኛታትን ብዝምልከት ፀባባብ የቐርቡ። • ኣብ ሕማቕ ጠባያት ዘተኮረ ስልጠና (ብፍላይ ድማ ንSEA ዝምልከት) ክፋል መስርሕ ምልላይ ሓደሽቲ ስራሕተኛታት ኮይኑ እተዳለዎ እዩ። • ኣባላት ስራሕተኛታት፡ ንዘጋጠመ SEA/ሕማቕ ጠባይ ብዝምልከት ፀብባብ ንክቐርቡ ግዴታ ከምዘለዎም ይፈልጡ እዮም፣ ሕነ ምፍዳይ ንክይፍጸም ዝከላኸል ፖሊሲ ድማ ተዳልዩ ከምዘሎ ይፈልጡ እዮም።
8	<p>ኣብ ግብሪ ዝውዓለ መእለዩ ውሽጣዊ ኣገባባት ጥርፃናትን ምርመራን ኣሎ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ካብ ኣባላት ስራሕተኛታት ወይ ተጠቀምቲ ዝቐርቡ ጥርፃናት/ኣተኣላልያ ፀብባባት ዝምልከት ብጽሑፍ እተዳለዎ ኣገባባት ኣብ ግብሪ ውዒሉ ይርከብ። • ኣባላት ስራሕተኛታት ጥርፃናት/ፀብባብ ከምኡውን ኣገባባት ኣተኣላልያኡ ዝምልከት ብኸመይ ከምዘካይድዎ ብስራሕ ኣገባብ ከምዘሕበሩ ኣፍልጦ ዘለዎም እዮም። • ንመርመራ ኣገባባት ኣፈፃፀማ ስራሕ ዝምልከት መመዘኒ ወይ ምስኡ ዝተኣሳሰር ተዘርጊሑ ይርከብ፣ እዚ ንትግብራ መርመራታት ንምኣላይ ድማ የገልግል። • ምርመራታት ከም ክስታት SEA ብዝሰልጠኑ ተሞክሮ ዘለዎምን እተመስከረሎምን ሰብ-ሞያ ክካየዱ ኣለዎ። እዞም ሰብ-ሞያ ድማ ተኣፋፊ/ተኻሳሒ ምርመራታት ስልጠና ዝወሰዱ ክኾኑ ኣለዎም። • ምርመራታት፡ ኣብ ውሽጢ 3 ኣዋርሕ ይጀምር፣ ብዛዕባ ውፅኢት ዝምልከት ሓበሬታ ድማ ንክሰሰቲ ይውሃብ። • ኣብ ጭብጢ እተደገፍ ጥርፃናት፡ ዲሲፕሊናዊ ስጉምቲ ከምዘውሰድ ይግበር ወይ ኣብ ውፅኢ ስራሕ ሳዕቤን የምፅእ፣ ከምኡ እንተዘይተይሩ ድማ መረጋገፅ እቲ ምኽንያት ክህብ ይግባእ።